

50.000 PERSONES I 1.200 EMPRESES DE SEGURETAT PRIVADA

Sense control

Han crescut com l'espuma i donen faena a vora 50.000 homes. Han d'estar regularitzades pel Ministeri de l'Interior, tot i que un gran nombre d'elles incompleixen la legalitat. Els mateixos vigilants jurats ho denuncien: «Som un exèrcit armat, sense cap control i amb unes condicions laborals penoses».

Ismael López

El 1974 veié la llum un decret llei pel qual les caixes d'estalvis i els bancs s'obligaven a vetlar per la seua seguretat. La partida de naixement de les in comptables societats de vigilants jurats. El dia 20 d'abril de 1981 el general de divisió i director general de la guàrdia civil, **Aramburu Topete**, firmava la cèlebre circular número 33, per la qual, i amb el concurs de lleis posteriors, el Ministeri de l'Interior regulava la funció dels membres de seguretat. La Intervención Central de Armas obriria un registre de les com-

panyies i les entitats privades de seguretat autoritzades, que tindria com a base la informació rebuda des de la Direcció General de la Policia. La normativa lliurada sota ordres ministerials no ha impedit, però, que un gran nombre d'empreses continuen treballant al marge de la llei.

El programa de les proves de suficiència per a vigilants de seguretat està dividit en quatre temes de coneixements teòrics i un parell de pràctiques. Mentre que aquestes són exclusivament sobre el maneig de l'arma i exercicis de foc real, la teoria comprèn lliçons d'armament reglamentari, idea general del fenomen del tir, tir d'instrucció i tir

instintiu. Tot al voltant de les armes i pràcticament res d'una certa formació humana, social i penal.

La seguretat privada ocupava, el 1986, unes 25.000 persones. La xifra quasi s'ha doblat. Les seues ofertes, a més de transports de fons i serveis de vigilància, comprenen també terminals d'alarmes, comercialització de productes de seguretat i assessories jurídiques, entre altres serveis. Un sens fi d'empreses petites i d'altres de gran volum esgarrapen els estrets marges que permet el *mercado de la tranquilidad*, alienes a tota normativa. D'altres figuren inscrites en el Ministeri de l'Interior, amb un alt índex d'irregularitats.

Segons fonts de CC.OO., vigilants independents i UGT, el nombre de les que són dins la llei és molt reduït. «**Prosesa, Transegur i Esabe Express** són quasi del tot legals» —afirmen.

Esabe Express. segons els sindicats, una de les poques empreses que compleixen la legalitat.

Només una empresa, **Protetsa**, amb seu central a Tarragona, compleix, a parer dels sindicalistes consultats, amb tota la normativa. **Prosesa**, però, empresa lligada a l'ex-ministre de l'Interior, **Martín Villa**, va haver d'afrontar el 1985 nou multes, sobretot per vendre com a vigilants jurats personal sense llicència. Aquest és un dels motius de sanció més repetits i que també va costar tres multes a **Transportes Blindados**. D'altres han estat sancionades per haver demostrat negligència en la custòdia d'armes, moltes per haver funcionat sense autorització o per haver traspassat l'àrea geogràfica autoritzada, i més d'una, com **Ibeco de Seguridad**, per haver fet servir vehicles amb símbols i signes semblants als de les forces de seguretat de l'estat.

Entre aquestes empreses hi ha molt poques diferències, semblen calcades les unes de les altres. Com a assessors, instructors o directors adjunts del mil·ler llarg d'aquestes companyies abunden els policies nacionals jubilats, guàrdies civils retirats, comissaris veterans, governadors civils d'ahir, ministres de Franco i banquers il·lustres. Els governs de Suárez, i ara del PSOE, han vist sempre en aquesta mena d'infanteria armada un perill vivent per al qual s'han revelat curtes totes les lleis emeses fins ara.

El regne d'allò prohibit

«Visitem totes les empreses on ens deuen entrar, ja que la majoria no ens volen donar dades. Tot i això, hem pogut detectar-hi un bon grapat d'irregularitats». UGT, sindicat a què s'han acollit un petit nombre de vigilants jurats —l'afiliació en aquesta professió és baixíssima— va llançar junt amb CC.OO. les primeres denúncies greus. I continua esperant «que es tinguin en compte».

«Per començar —asseguren membres d'aquest sindicat— són moltes les empreses que realitzen serveis de vigilància il·legalment, ja que no estan registrades en Interior i no tenen nombre de seguretat en el registre central, a Madrid. Així, doncs, juramenten molts nous vigilants sense passar per les oficines d'ocupació i els posen a fer faena sense declarar-los a la Seguretat Social».

«Evidentment —apunten— aquesta pirateria perjudica les grans empreses que són del tot legals. I, a més, permeten als clients preus molt per davall dels establerts en el mercat de serveis. De vegades, fins a un 50 per cent menys. Això sí, a costa de degradar el servei, reduir les condicions laborals i descui-

dar la formació dels vigilants, amb el perill consegüent per a la seua vida i la dels altres. Amb el consegüent engany per a qui ha pagat una prestació de veritable seguretat».

Només els vigilants jurats poden utilitzar armes, però no els guardes. «Però és molt habitual oferir un servei de vigilància amb revòlver posant indegudament guardes de seguretat. I també poder fer amb la mateixa arma un servei doble, tot i que la llei obliga a depositar els revòlvers en un armer després de cada vigilància. No es poden endur l'arma a casa. Que ho facen o no ja és una altra cosa».

Continuen denunciant

«Els serveis, tant de vigilància com de transports, es fan sovint sense munició o amb munició defectuosa. L'armament és vell i perillós. La majoria dels cotxes són models antics i, llevat d'algunes empreses que es fabriquen i blinden els seus propis vehicles, com **Esabe Express**, solen tenir un blindatge insuficient. Són insuficients també les màscares antigàs disponibles —de vegades una per a tots els ocupants del vehicle— quan no inexistents. I també són moltes les rescloses dels blindats que funcionen malament».

La descàrrega acaba de començar. Tot i que la legislació obligue que el transport de fons i valors i objectes preciosos es faça amb tres vigilants, UGT assegura que és molt normal que en lloc de tres en vagen dos, i inclús un de sol. El risc per a ell i allò que transporta és, doncs, molt gran. D'altra banda, les instal·lacions de les bases són molt deficientes, i l'abast de les

emissores és sempre escàs, cosa que afecta la comunicació. També s'estan expedint títols a gent que quasi no té formació.

«Al govern, pel que fa a aquest sector, se li posen els pèls de punta —confessa ara un sindicalista independent, vigilante jurat—. Ja es va veure durant el 23-F. Ací hi ha molta gent amb moltes ànsies que podria oferir complicitats. Hi ha empreses que estan militaritzades, i, tot i estar prohibit, col·loquen galons als seus homes, amb la qual cosa obren una escala interna».

«Fins ara, el Ministeri de l'Interior no ha fet res —diuen de nou vigilants adscrits a UGT—. Les empreses les donen d'alta perquè sí. El 95 per cent fan un contracte i posen la gent a treballar amb un revòlver a l'endemà. Per exemple, Luis Martínez Larios, conegut delinqüent de València, va treballar per a **Esabe Express**. UGT exigeix «la intervenció dels governadors civils, perquè coneixen la situació i no han de tolerar-la».

La meitat, il·legals

Juan José Peinado Ruiz va ser, amb el seu gimnàs d'Elda, pioner en la formació i l'entrenament de vigilants de seguretat al País Valencià. Amb experiència a **Godwin** i **Prosesa**, és soci de **Buke, SA**, empresa que va fundar en plena transició política. Actualment continua «entrenant gent, inclús per a serveis especials, i donant cursos per a policies municipals i nacionals, ja que em continuen demanant personal del que jo tinc».

«La ultradreta —afirma— va utilitzar els seus propis locals per a muntar

Moltes empreses no estan registrades per Interior. Aquesta pirateria perjudica les quatre grans.

empreses. En un moment donat, els involucionistes, per exemple els grups fallangistes, hi van veure una bona possibilitat per, a la manera del sometent, posseir armes de forma legalitzada, encara que després no tenien dret a tenir-lo per fora, al carrer. Era una força molt respectable, un exèrcit armat en potència. I el govern va tenir por de la seua complicitat. Afortunadament —comenta José Peinado— el canvi i l'aprenentatge democràtic va variant aquestes anomalies. Per descomptat, no s'ha separat encara ideologia i professió».

«Quant a llocs d'entrenament, no tinc coneixement que, almenys en la meua província, alguna altra empresa n'oferisca. Només conec preparació a nivell privat, pel seu compte. I això és desastrós. S'hi hauria d'obligar a diari, almenys una hora. I passar periòdicament per reciclatges d'aptitud en tir, psicologia, dret penal, etc. Si no, se'ls hauria de retirar el carnet. La legislació no és tan estricta com hauria de ser. Per exemple, hi hauria d'haver un control seriós per part de Seguretat Ciutadana. Però sembla que això no convé a certs empresaris».

Salvador Aranda Navarro va treballar fa anys com un vigilant més. Ara és el president de **Seguridad Valenciana, SA**, que, «pel nombre d'homes i el volum de clients que servim, ocupa el primer lloc dins la comunitat autònoma valenciana i un dels quinze primers en la llista de les empreses de l'estat». N'han sol·licitat els serveis Danone, Hidroelèctrica, Telefónica, Tabacalera i Coca-Cola, entre d'altres indústries. Un ex-alt comandament de la guàrdia civil actua com a assessor per a aquesta firma. **Juan Alfonso Gil Albors**, ex-director de Radiocadena i Radio Color n'és el conseller delegat.

«Van nàixer en una època en què era més fàcil ajudar-se d'una sèrie de persones afins a aquell règim perquè, a més de ser fort, tenien molta facilitat per a obtenir llicències sense problemes. De fet, moltes foren propiciades i utilitzades per partits i sindicats comuns. El creixement d'aquestes empreses —comenta **Salvador Aranda**— ha estat espectacular. Són unes empreses de serveis molt fàcils de muntar. Amb un simple despatx».

Una empresa alacantina, **Zeus**, va nàixer amb només 800.000 pessetes escripturades de capital i sis homes. Ara en té mes de trenta i és un bon negoci. «Només amb això —explica el directiu de **Seval**— el permís ja és quasi segur. Són molts els que han pensat en aquesta aventura sense tenir una preparació adequada. D'altra banda, mol-

tes s'homologuen per elles mateixes, sense passar pel registre d'Interior. Evidentment, no tenen cap força legal per a actuar. L'eixida que tenen és que es dediquen a vendre una cosa a uns preus impossibles de mantenir. Sí, hi ha molta empresa pirata amb molt mal servei i molt mal pagament a la seua gent».

«El perill involucionista pot donar-se, però avui dia una empresa de seguretat només pot tirar endavant per pur rigor professional», pensa **Guillermo Whinter**, director d'**Esabe Express**, des

les nostres armes no estan regulades per la llei. Totes aquestes denúncies i demandes ja fa anys que es plantegen. Però fins ara ha estat impossible que Interior, empresaris i sindicats arriben a un acord. Potser perquè en el sector regna la por».

«El gran problema —opina ara un vigilant adscrit a CC.OO.— és que cap organisme oficial no inspecciona ni vigila al seu torn aquestes empreses. No hi ha cap comissió de seguiment per a les seues activitats. Els mateixos gover-

Locals de Cons a València. Compartit oficines i personal, Levantina de Seguridad...

del seu despatx de la Gran Vía madrilenya. Amb 6.058 empleats, **Esabe** se situa al front del ram en el *ranking* estatal, seguida molt de prop per **Prosegur**, **Prosesa**, **Grupo-4**, **Transportes Blindados**...

«El gran intrusisme és contraproductiu i absurd —afirma el directiu d'**Esabe**—. S'ajunten quatre amiguets i formen una *empresa*. Empresa que, potser, funciona passant-se un revòlver entre ells i fent servir cartutxos. Grups que han de competir amb les primeres vint marques del mercat i que inflen un cens que fan que arribem a tenir ja unes 1.200 empreses homologades. I encara em quede curt. Al mercat —continua— creen, a més, una situació de desavantatge perquè no tenen la resposta de seguretat adequada. És un autèntic *bluff*, perquè empreses que oferescuen una seguretat integral, en devem ser com a màxim unes sis en tot l'estat».

¿Qui vigila els qui vigilen?

«La veritat és que som un munt de gent sense cap control —confessa un vigilant de seguretat que es defineix com a sindicalista sense partit—. De 45.000 a 50.000 homes. Més que policies locals a tot l'estat. I la majoria de

nadors civils ho permeten. Són culpables d'aquesta situació junt amb el ministeri de Barrionuevo».

«En una empresa petita, per exemple de trenta vigilants, només uns deu solen estar assegurats, legalitzats. Molt poca gent cobra nocturnitat i les hores extraordinàries, en molts casos sense remuneració, són excessives. Excessives fins al perill i la tensió constant. Hi ha gent que fa fins a 212 hores al mes per unes 80.000 ptes. En algunes empreses fins a setze hores seguides en un cap de setmana. Després de les setze hores ets un zombi, vas completament adormit amb el consegüent risc. Hi ha qui, inclús, no ha descansat durant tres anys seguits ni un dissabte ni un diumenge. I damunt, aquest descans depèn del centre, i sempre que els vigilants ho arreglem pel nostre compte. Tot plegat genera en nosaltres greus problemes familiars. La gent viatja molt, va saturada d'hores, fatal, molt nerviosa. Som un blanc mòbil que exposa la vida per quatre duros».

«Hi ha canvis d'armes en un mateix servei sense passar per l'armer. I es fan servir moltíssim les caixes fortes en empreses que no tenen delegacions en llocs on actuen, cosa que està prohibida i que la guàrdia civil sap. D'altra banda, si vas amb l'arma a l'oficina i

XI CAMPANYA CARLES SALVADOR

CURSOS DE LENGUA I CULTURA DEL PAÍS VALENCIÀ

NIVELLS:

Castellanoparlants

Iniciació

Valencianoparlants

Elemental

Mitjà

Superior

Preparatori professorat

CURSOS ESPECIALS:

Cursos intensius

Cursos anglès-català

Cursos tècnics

Cursos per correspondència

Arab-català

Llenguatge periodístic

**en acabar el curs els alumnes obtindran
un certificat que ho acredite**

INFORMACIÓ I INSCRIPCIÓ:

CENTRE CARLES SALVADOR

Moratín, 15. 6a - Tel. (96) 351 17 27 - 46002-VALÈNCIA

Pablo Iglesias, 29 entl.-dreta - Tel. (96) 520 56 67
03004-ALACANT

Enmig, 24 - Tel. (964) 23 75 18 - 12001-CASTELLÓ

«Una pila de gent sense control».

és tancada, cosa que ja sol passar, has d'esperar o endurte-la a sobre. L'empresa es renta les mans i tu carregues amb tota la responsabilitat».

«Als governs civils —diuen des de Comissions— es coneix l'existència de milers de persones amb títol de vigilants i sense faena. Però és que poques vegades agafen gent de l'atur. Sol ser a dit, per recomanació. Has de tenir cotxe propi i alguns et cobren fins l'uniforme. D'altres demanen fins a 35.000 ptes. per obtenir el títol i venen les plaques com bunyols, cosa força il·legal, per unes 30.000 ptes. Tot açò dona per a una investigació d'anys. Molts serveis venuts amb armes a fàbriques o bancs que després no les utilitzen. Serveis nocturns, oferint cinc o sis homes, i després n'acudeix només un. I inclús falses vigilàncies amb arma de fusta. Com les que oferia, entre d'altres, **Hispania** fa només dos anys.

«El vigilant no està preparat —diu el sindicalista independent—. Oferim molta incompetència per culpa dels nostres empresaris i molta gent està abandonant la professió. D'altra banda, no tenim dret a aprendre enjudiciament criminal o socorrisme. Si volem aquests cursets, ens els hem de pagar nosaltres». No tot es queda en això: «Quasi camp empresa no afaforeix l'entrenament i encara menys té un gimnàs o un cap de tir propi. La majoria ens paguem nosaltres el tir i damunt aquestes hores no les cobrem. I per demanar simplement un control mèdic a l'any molts hem tingut problemes. «La tendència —opinen en Comissions— és a la reducció, perquè només quede un grapat de professionals, que esperem que es trobaran sota control absolut». □